

پژوهشکده شورای نگهبان

اظهار نظر مجمع شورتی حقوقی

در خصوص:

- لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلواک به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد
- لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه در زمینه همکاری و کمک متقابل اداری در امور گمرکی
- لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری مجارستان به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد و سرمایه به‌انضمام تشریفات (پروتکل) الحاقی
- لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری چک
- لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کرواسی
- لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لیتوانی
- لایحه موافقت‌نامه کمک متقابل اداری در امور گمرکی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آذربایجان
- لایحه موافقت‌نامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین جمهوری اسلامی ایران و ژاپن
- لایحه موافقت‌نامه همکاری و کمک متقابل اداری در امور گمرکی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره

کد گزارش: ۹۵۰۹۰۶۶

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۰۹/۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

موضوع: اظهارنظر مجمع مشورتی حقوقی درخصوص

لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلواک
به‌منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد
مالیات‌های بر درآمد..... ۲

لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه در
زمینه همکاری و کمک متقابل اداری در امور گمرکی..... ۳

لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری مجارستان
به‌منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد
مالیات‌های بر درآمد و سرمایه به‌انضمام تشریفات (پروتکل) الحاقی..... ۴

لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت
جمهوری چک..... ۵

لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت
جمهوری کرواسی..... ۶

لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت
جمهوری لیتوانی..... ۷

لایحه موافقت‌نامه کمک متقابل اداری در امور گمرکی بین دولت جمهوری اسلامی
ایران و دولت جمهوری آذربایجان..... ۷

لایحه موافقت‌نامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین جمهوری اسلامی
ایران و ژاپن..... ۸

لایحه موافقت‌نامه همکاری و کمک متقابل اداری در امور گمرکی بین دولت
جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره..... ۹

تهیه‌کننده: پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۵۰۹۰۶۶

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۵/۰۹/۲۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلواک به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد

مقدمه

«لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلواک به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد» در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و در راستای اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی برای شورای نگهبان ارسال شده است.

شرح و بررسی

۱. باتوجه به پیش‌بینی لزوم رعایت اصول ۷۷ و ۱۳۹ قانون اساسی در اجرای بندهای این موافقت‌نامه، در تبصره ماده واحده، موافقت‌نامه مذکور از این حیث فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

۲. مطابق بند «۳» ماده (۱۱)، «هزینه‌های مالی» به درآمدهایی از قبیل درآمدهای ناشی از اوراق قرضه یا سهام قرضه اطلاق می‌شود. در این رابطه اگرچه براساس تبصره «۱» ماده واحده «هزینه‌های مالی موضوع بند «۳» ماده (۱۱) موافقت‌نامه، مجوز کسب درآمد غیرقانونی از جمله ربا محسوب نمی‌شود»، لکن باتوجه به اینکه ظاهراً درآمدهای ناشی از اوراق قرضه یا سهام قرضه به جز درآمدهای ربوی شامل موارد دیگری نمی‌گردد، علی‌رغم استثنای مذکور در تبصره «۱» ماده واحده، بند «۳» محل تأمل است.

۳. منظور از «رابطه خاص» بین پرداخت‌کننده و مالک منافع در بند «۷» ماده

(۱۱) مشخص نیست. بر همین اساس و به تبع ابهام موجود در عبارت «رابطه خاص» و باتوجه به بند «۳» ماده (۱۱)، اگر «هزینه‌های مالی با لحاظ مطالبات دینی» شامل «ریا» نیز باشد، با توجه به رسمیت بخشیدن به این امر، مغایر بند «۵» اصل ۴۳ و اصل ۴۷ قانون اساسی است.

لازم به ذکر است تبصره «۱» ماده واحده نیز رافع ایراد فوق در رابطه با بند «۷» ماده (۱۱) نمی‌باشد. با این توضیح که در تبصره «۱» ماده واحده، شمول موارد ربوی تحت عنوان عام «هزینه‌های مالی» مردود دانسته شده است. حال آنکه بند «۷» بیانگر هزینه‌هایی است که ناشی از یک رابطه ربوی شکل گرفته است. بنابراین موضوعاً متفاوت از بند «۳» بوده و ممنوعیت مذکور در تبصره «۱» ماده واحده، شامل آن نمی‌شود.

لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه در زمینه همکاری و کمک متقابل اداری در امور گمرکی

مقدمه

«لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه در زمینه همکاری و کمک متقابل اداری در امور گمرکی» که در تاریخ ۱۳۹۵/۶/۱۷ اعلام وصول گردیده بود، در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۹/۲ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است. در ادامه به بیان نکات این موافقت‌نامه خواهیم پرداخت.

شرح و بررسی

۱. باتوجه به پیش‌بینی لزوم رعایت اصول ۷۷ و ۱۳۹ قانون اساسی در اجرای این موافقت‌نامه، در تبصره ماده واحده، موافقت‌نامه مذکور از این حیث فاقد ایراد به‌نظر می‌رسد.

۲. تذکر - در انتهای بند «۲» ماده (۱۳) حرف «را» باید بعد از واژه «مراتب» در عبارت «مراتب به آگاهی طرف درخواست‌کننده خواهد رساند.» اضافه شود.

لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری مجارستان به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیات‌های بر درآمد و سرمایه به انضمام تشریفات (پروتکل) الحاقی

مقدمه

«لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری
مجارستان به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در
مورد مالیات‌های بر درآمد و سرمایه به انضمام تشریفات (پروتکل) الحاقی» در تاریخ
۱۳۹۵/۹/۲ و به موجب اصل ۷۷ قانون اساسی به تصویب مجلس شورای اسلامی
رسید و در راستای اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی برای شورای نگهبان ارسال شده است.

شرح و بررسی

۱. باتوجه به پیش‌بینی لزوم رعایت اصول ۷۷ و ۱۳۹ قانون اساسی در اجرای
بندهای این موافقت‌نامه، در تبصره ماده واحده، موافقت‌نامه مذکور از این حیث
فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

۲. مطابق بند «۳» ماده (۱۱)، «هزینه‌های مالی» به درآمدهایی از قبیل
درآمدهای ناشی از اوراق قرضه یا سهام قرضه اطلاق می‌شود. در این رابطه
اگرچه براساس تبصره «۱» ماده واحده «هزینه‌های مالی موضوع بند «۳» ماده
(۱۱) موافقت‌نامه، مجوز کسب درآمد غیرقانونی از جمله ربا محسوب
نمی‌شود»، لکن باتوجه به اینکه ظاهراً درآمدهای ناشی از اوراق قرضه یا سهام
قرضه به جز درآمدهای ربوی شامل موارد دیگری نمی‌گردد، علی‌رغم استثنای
مذکور در تبصره «۱» ماده واحده، بند «۳» محل تأمل است.

۳. منظور از «رابطه خاص» بین پرداخت‌کننده و مالک منافع در بند «۷» ماده

(۱۱) مشخص نیست. بر همین اساس و به تبع ابهام موجود در عبارت «رابطه خاص» و باتوجه به بند «۳» ماده (۱۱)، اگر «هزینه‌های مالی با لحاظ مطالبات دینی» شامل «ریا» نیز باشد، با توجه به رسمیت بخشیدن به این امر، مغایر بند «۵» اصل ۴۳ و اصل ۴۷ قانون اساسی است.

لازم به ذکر است تبصره «۱» ماده واحده نیز رافع ایراد فوق در رابطه با بند «۷» ماده (۱۱) نمی‌باشد. با این توضیح که در تبصره «۱» ماده واحده، شمول موارد ربوی تحت عنوان عام «هزینه‌های مالی» مردود دانسته شده است. حال آنکه بند «۷» بیانگر هزینه‌هایی است که ناشی از یک رابطه ربوی شکل گرفته است. بنابراین موضوعاً متفاوت از بند «۳» بوده و ممنوعیت مذکور در تبصره «۱» ماده واحده، شامل آن نمی‌شود.

لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری چک

مقدمه

«لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری چک» که در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۹/۲ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده، در اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی برای شورای نگهبان ارسال شده است.

شرح بررسی

با توجه به اینکه بر طبق تبصره ذیل ماده واحده مصوبه‌ی مجلس، در اجرای این موافقت‌نامه رعایت اصول ۷۷ و ۱۳۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به صورت کلی الزامی دانسته شده است؛ موافقت‌نامه حاضر از این حیث فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کرواسی

مقدمه

«لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کرواسی» که در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۹/۲ مجلس شورای اسلامی تصویب شده، در اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی برای شورای نگهبان ارسال شده است.

شرح و بررسی

براساس تبصره ماده واحده این موافقت‌نامه، رعایت اصول ۷۷ و ۱۳۹ قانون اساسی در اجرای مفاد این موافقت‌نامه به صورت کلی، الزامی دانسته شده است. نکته قابل توضیحی که در این رابطه وجود دارد این است که، مواد (۷) و (۸) این موافقت‌نامه به ترتیب ناظر به «اصلاح موافقت‌نامه» و «حل و فصل اختلاف‌ها» از طریق مشورت و مذاکره می‌باشد. لذا به نظر می‌رسد باتصریح به رعایت این اصول به صورت کلی، مواد مذکور از این حیث فاقد ایراد باشد.

لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لیتوانی

مقدمه

«لایحه موافقت‌نامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لیتوانی» که در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۱۷ اعلام وصول گردیده بود، نهایتاً در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۹/۲ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

شرح و بررسی

باتوجه به اینکه مطابق تبصره ماده واحده این موافقت‌نامه، در اجرای موافقت‌نامه حاضر رعایت اصول ۷۷ و ۱۳۹ قانون اساسی به صورت کلی، الزامی دانسته شده است، موافقت‌نامه مزبور از این حیث فاقد ایراد به نظر می‌رسد. توضیح آنکه، ماده (۶) این موافقت‌نامه ناظر به مواردی است که موافقت‌نامه‌های جداگانه در زمینه‌های خاص منعقد می‌گردد و ماده (۸) نیز مربوط به «حل و فصل اختلاف‌ها» از طریق مجاری دیپلماتیک، رایزنی یا مذاکرات می‌باشد.

لایحه موافقت‌نامه کمک متقابل اداری در امور گمرکی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آذربایجان

مقدمه

«لایحه موافقت‌نامه همکاری و کمک متقابل اداری در امور گمرکی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آذربایجان» در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۱۷ اعلام وصول و در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۵/۹/۳ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است. در ادامه به بیان نکات این موافقت‌نامه می‌پردازیم.

شرح و بررسی

۱. باتوجه به پیش‌بینی لزوم رعایت اصول ۷۷ و ۱۳۹ قانون اساسی در اجرای این موافقت‌نامه، در تبصره ماده واحده، موافقت‌نامه مذکور از این حیث فاقد ایراد به نظر می‌رسد.
۲. تذکر - واژه «حقوقی» در عبارت «تعیین دقیق حقوقی گمرکی» مذکور در پاراگراف دوم مقدمه باید به واژه «حقوق» تغییر یابد.
۳. تذکر - در بند «پ» ماده (۱) واژه «تراباری» باید به واژه «ترابری» اصلاح شود.
۴. تذکر - در بند «۲» ماده (۱۸) واژه «برخوار» باید به واژه «برخوردار» و در بند «۶» این ماده نیز واژه «کنند» باید به واژه «کند» اصلاح شود.

لایحه موافقت‌نامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین

جمهوری اسلامی ایران و ژاپن

مقدمه

«لایحه موافقت‌نامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین جمهوری اسلامی ایران و ژاپن» که در تاریخ ۱۳۹۵/۴/۲۳ اعلام وصول گردیده بود، در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۹/۳ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است و به منظور بررسی و اظهار نظر توسط شورای نگهبان برای این شورا ارسال شده است. در ادامه به برخی نکات درخصوص این موافقت‌نامه اشاره خواهد شد.

شرح و بررسی

۱. با توجه به اینکه بر طبق تبصره ذیل ماده واحده مصوبه‌ی مجلس، در اجرای این موافقت‌نامه رعایت اصول ۷۷ و ۱۳۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به‌صورت کلی الزامی دانسته شده است؛ موافقت‌نامه حاضر از این حیث

فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

۲. در جزء «پ» بند «۱» ماده (۱)، مفاهیم «اوراق قرضه» و «وام‌ها» مطلق بوده و از جهت اینکه شامل قرض ربوی نیز می‌شود محل تأمل است.

۳. تذکر - در بند «۲» ماده (۳)، واژه «جایگزین» به اشتباه «جایگرین» ذکر شده است که باید اصلاح شود.

۴. تذکر - ماده (۷) از لحاظ نگارشی واجد ایراد است و براساس آن هر گونه اقدام غیرتبعیض آمیز منع شده است، درحالی که می‌بایست هرگونه اقدام تبعیض آمیز مورد ممنوعیت قرار می‌گرفت.

۵. تذکر - در بند «۱» ماده (۲۱) واژه «خواهد» باید به واژه «خواهند» اصلاح شود.

لایحه موافقت‌نامه همکاری و کمک متقابل اداری در امور گمرکی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره

مقدمه

«لایحه موافقت‌نامه همکاری و کمک متقابل اداری در امور گمرکی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کره» که در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۱۷ اعلام وصول گردیده بود، در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۹/۳ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است.

شرح و بررسی

باعنایت به اینکه مطابق تبصره ماده واحده این موافقت‌نامه، در اجرای موافقت‌نامه حاضر رعایت اصول ۷۷ و ۱۳۹ قانون اساسی، الزامی دانسته شده است، موافقت‌نامه مزبور از این حیث فاقد ایراد به نظر می‌رسد. توضیح آنکه، مواد (۱۸) و (۱۹) این موافقت‌نامه به ترتیب ناظر به «حل و فصل اختلاف‌ها» و «اصلاح موافقت‌نامه» می‌باشد.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل مابقی آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود رایانها و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قزنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir